

महाराष्ट्र शासन

अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: असुका २०१४/प्र.क्र ११६/नापु-२२

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

तारीख: २४ मार्च, २०१५

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, क्रमांक असुका २०१३/प्र.क्र ३१९/नापु-२२, दि. १७ डिसेंबर, २०१३.
- २) शासन पत्र- अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, क्रमांक साविव्य-२०१५/प्र.क्र ३/नापु-२८, दि. १४ जानेवारी, २०१५.

प्रस्तावना :-

राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अधिनियम, २०१३ नुसार राज्यासाठी ७६.३२ टक्के ग्रामीण (४६९.७१ लक्ष) व ४५.३४ टक्के शहरी (२३०.४५ लक्ष) अशी मिळून ७००.१६ लक्ष लाभार्थी संख्या निश्चित करण्यात आली आहे. राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा अधिनियम, २०१३ अंतर्गत राज्यातील लक्ष्य निर्धारित सार्वजनिक वितरण व्यवस्थे अंतर्गत सध्या लाभ घेत असलेल्या अंत्योदय अन्न योजनेतील सर्व लाभार्थ्यांना लाभ मिळणार आहे. तर बीपीएल गटातील सर्व लाभार्थी प्राधान्य गटातील लाभार्थी म्हणून पात्र ठरत आहेत. त्याव्यतिरिक्त एपीएल (केशरी) मधील लाभार्थ्यांना प्राधान्य गटातील लाभार्थी म्हणून समावेश करण्याच्या दृष्टीने एपीएल (केशरी) च्या लाभार्थ्यांची निवड करण्याकरिता दि. १७ डिसेंबर, २०१३ च्या शासन निर्णयान्वये लाभार्थ्यांची निवड करण्याकरिता निकष निश्चित करण्यात आले होते. तसेच प्रत्येक जिल्ह्याकरिता ग्रामीण व शहरी भागासाठी इष्टांक निश्चित करून देण्यात आला होता. सदर निकषांनुसार व इष्टांकाच्या मर्यादेत क्षेत्रीय स्तरावर लाभार्थ्यांची निवड करण्यात आल्यानंतर असे निदर्शनास आले की, काही जिल्ह्यांमध्ये इष्टांकाएवढे लाभार्थी नाहीत. तसेच काही जिल्ह्यांमध्ये इष्टांकापेक्षा जास्त लाभार्थी आहेत, परंतु, वरील शासन निर्णयान्वये इष्टांक निश्चित करून देण्यात आला असल्याने इष्टांकापेक्षा जास्त लाभार्थ्यांचा समावेश त्या जिल्ह्यांना योजनेमध्ये करता आला नाही. त्यामुळे राज्याकडे इष्टांक शिल्लक असून देखील पात्र लाभार्थ्यांचा समावेश होऊ शकत नसल्याचे देखील निदर्शनास आले आहे. यास्तव जिल्ह्यांतील इष्टांकाचे परस्पर समायोजन करून राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ नुसार राज्याकरिता दिलेल्या ७००.१७ लक्ष या एकूण इष्टांकास बाधा येऊ न देता जिल्ह्यांच्या इष्टांकामध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

राष्ट्रीय अन्नसुरक्षा अधिनियम, २०१३ ची अंमलबजावणी राज्यामध्ये दि. १ फेब्रुवारी, २०१३ पासून सुरु करण्यात आल्यानंतर सर्व जिल्ह्यांमध्ये अंत्योदय अन्न योजनेतील शिधापत्रिकांची संख्या व प्राधान्य कुटुंबातील सदस्यांची संख्या या बाबतची अद्ययावत आकडेवारी मागविण्यात आली असता वर विषद केल्यानुसार प्रत्येक जिल्ह्यातील इष्टांकाच्या तुलनेत लाभार्थ्यांचे कमी/जास्त प्रमाण शासनाच्या निदर्शनास आले. त्या अनुषंगाने दि. १४ जानेवारी, २०१५ च्या पत्रान्वये प्रथमतः राज्यातील जिल्हावार

अंत्योदय अन्न योजनेतील शिधापत्रिकांच्या इष्टांकामध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. अंत्योदय अन्न योजनेतील शिधापत्रिकांवरील सदस्यांची संख्या विचारात घेऊन त्यानुसार ज्या जिल्ह्यांना प्राधान्य कुटुंबातील सदस्यांचा इष्टांक वाढवून देण्याची आवश्यकता आहे, त्या जिल्ह्यांना, ज्या जिल्ह्यांमध्ये प्राधान्य कुटुंबातील इष्टांकापेक्षा कमी लाभार्थी अस्तित्वात आहेत त्या जिल्ह्यांचा प्राधान्य कुटुंबातील लाभार्थ्यांचा इष्टांक कमी करून, आवश्यकतेनुसार प्राधान्य कुटुंबातील लाभार्थ्यांचा इष्टांक याद्वारे वाढवून देण्यात येत आहे. लाभार्थी निवडीबाबत दि. १७ डिसेंबर, २०१३ च्या शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट “अ” व “ब” ठरवून देण्यात आलेला इष्टांक रद्द करण्यात येत आहे.

नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक, नागरी पुरवठा, मुंबई तसेच सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी व अन्नधान्य वितरण अधिकारी यांना याद्वारे सुचित करण्यात येते की, या परिपत्रकासोबतच्या प्रपत्र “अ” नुसार ग्रामीण क्षेत्राकरिता नमूद केलेल्या अंत्योदय अन्न योजनेतील शिधापत्रिकांच्या संख्येइतक्या इष्टांकानुसार तसेच प्राधान्य कुटुंबातील लाभार्थ्यांच्या संख्येइतक्या इष्टांकानुसार तसेच या परिपत्रकासोबतच्या प्रपत्र “ब” नुसार शहरी क्षेत्राकरिता नमूद केलेल्या अंत्योदय अन्न योजनेतील शिधापत्रिकांच्या संख्येइतक्या इष्टांकानुसार तसेच प्राधान्य कुटुंबातील लाभार्थ्यांच्या संख्येइतक्या इष्टांकानुसार दि. १७ डिसेंबर, २०१३ च्या शासन निर्णयातील दिलेल्या परिच्छेद क्र. १ व २ मधील मार्गदर्शक सूचनांनुसार लाभार्थी निवडीबाबतची कार्यवाही करण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०३२७१७२३०८२६०६ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(दीपक कपूर)

सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
३. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव
४. सर्व मंत्रालयीन विभाग
५. सर्व विभागीय आयुक्त,
६. सर्व जिल्हाधिकारी
७. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा
८. नियंत्रक, शिधावाटप व संचालक, नागरी पुरवठा, मुंबई.

९. वित्तीय सल्लागार व उप सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मुंबई
१०. सर्व उपायुक्त (पुरवठा)
११. सर्व जिल्हा पुरवठा अधिकारी
१२. सर्व अन्नधान्य वितरण अधिकारी
१३. मा. मंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
१४. मा. राज्यमंत्री, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण यांचे खाजगी सचिव
१५. सर्व अधिकारी (सचिव वगळून), अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
१६. सर्व कार्यासने, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
१७. सर्व कार्यासने, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग
१८. सर्व खाजगी सचिव, मा. मंत्री कार्यालये, मंत्रालय, मुंबई.
१९. सर्व खाजगी सचिव, मा. राज्यमंत्री कार्यालये, मंत्रालय, मुंबई.
२०. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
२१. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, ग्रंथालय, द्वा मजला, विधानभवन, मुंबई
२२. सर्व विधान परिषद सदस्य व विधानसभा सदस्य.
२३. सचिव, अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग यांचे स्वीय सहाय्यक.
२४. निवडनस्ती (कार्यासन नापु-२२).

ग्रामीण भागाकरिता निश्चित करण्यात आलेला इष्टांक

अ.क्र.	जिल्हा	RURAL लोकसंख्या (CENSUS 2011 नुसार	RURAL Coverage 76.32 % as per G.R. dt. 17.12.201 3	REVISED AAY TARGET	REVISED PHH TARGET	REVISED RURAL Coverage
				अंत्योदय प्राधान्य		
				कार्ड संख्या	सदस्य संख्या	
1	2	3	4	5	6	7
1	मुंबई शहर	493403	276565	1330	206969	212703
2	ठाणे	2057634	428116	46839	504764	706693
3	पालघर		1242271	93285	821241	1223404
4	रायगड	1662585	1268885	79195	1065366	1406785
5	रत्नागिरी	1349062	1029604	42881	903263	1088128
6	सिंधुदुर्ग	741870	566195	23290	501373	601779
7	नाशिक	3510885	2679507	140379	1971200	2576391
8	धुळे	1477034	1127272	64337	867320	1144684
9	जळगांव	2880984	2198767	115853	1696505	2195959
10	नंदूरबार	1370995	1046343	99558	561047	990253
11	अहमदनगर	3630012	2770425	84438	2438580	2802602
12	पुणे ग्रामीण	3687243	2814104	51226	2405335	2626176
13	पुणे शहर	0		0	0	0
14	सोलापूर ग्रामीण	2917088	2226322	67320	1950150	2240375
15	सोलापूर शहर	0		0	0	0
16	कोल्हापूर	2644119	2017992	52284	1830500	2055902
17	सांगली	2101143	1603592	22518	1424734	1521812
18	सातारा	2433694	1857395	32598	1601750	1742283
19	औरंगाबाद	2079327	1586942	35084	1427944	1579195
20	जालना	1581251	1206811	38577	1044304	1210614
21	नांदेड	2442734	1864295	70903	1566625	1872296
22	बीड	2071277	1580799	36264	1432169	1588507
23	उस्मानाबाद	1378713	1052234	32046	878578	1016732
24	परभणी	1266112	966297	33272	811233	954673
25	लातूर	1830085	1396721	34943	1228357	1379000
26	हिंगोली	1000102	763278	28571	642178	765351
27	अमरावती	1851134	1412785	110725	964858	1442207
28	वाशिम	985058	751796	37398	598597	759824
29	अकोला	1096768	837053	41373	632552	810916
30	बुलढाणा	2038650	1555898	61837	1304654	1571240
31	यवतमाळ	2176252	1660916	85720	1285710	1655259
32	नागपूर ग्रामीण	1474977	1125702	58314	869423	1120821
33	नागपूर शहर	0		0	0	0
34	वर्धा	875284	668017	39802	551823	723414
35	भंडारा	965053	736528	56951	472781	718304
36	गोंदिया	1096631	836949	73426	513580	830128
37	चंद्रपूर	1424424	1087120	108308	638445	1105374
38	गडचिरोली	953858	727984	88449	350382	731696
राज्याची एकूण		61545441	46971480	2089294	37964290	46971480

शहरी भागाकरिता निश्चित करण्यात आलेला इष्टांक

अ.क्र	जिल्हा	URBAN लोकसंख्या (CENSUS 2011 नुसार)	URBAN Coverage 45.34 % as per G.R. dt. 17.12.201 3	REVISED AAY TARGET	REVISED PHH TARGET	REVISED URBAN Coverage
				अंत्योदय	प्राधान्य	
				कार्ड संख्या	सदस्य संख्या	
1	2	3	4	5	6	7
1	मुंबई शहर	19118417	8768290	17921	8803778	8881040
2	ठाणे	500721	127027	131	24008	24573
3	पालघर	1362403	617714	4543	602354	621939
4	रायगड	972809	441072	1702	416708	424046
5	रत्नागिरी	263610	119521	976	99164	103372
6	सिंधुदुर्ग	106998	48513	787	52309	55702
7	नाशिक	2598167	1178009	40332	1013728	1187604
8	धुळे	571747	259230	12072	232622	284668
9	जळगांव	1343458	609124	21124	517785	608854
10	नंदूरबार	275182	124768	6367	104385	131834
11	अहमदनगर	913071	413986	9120	356738	396056
12	पुणे ग्रामीण	918410	416407	5378	410261	433447
13	पुणे शहर	4821306	2185980	15707	2128181	2195897
14	सोलापूर ग्रामीण		0	0		0
15	सोलापूर शहर	1398439	634052	17695	585276	661562
16	कोल्हापूर	1229896	557635	10016	527652	570833
17	सांगली	719432	326190	14190	284614	345789
18	सातारा	570228	258541	3286	190270	204436
19	औरंगाबाद	1616601	732967	38822	532539	699905
20	जालना	377232	171037	4402	151869	170846
21	नांदेड	913832	414331	11270	360777	409363
22	बीड	514685	233358	6866	208139	237740
23	उस्मानाबाद	281598	127677	7126	119673	150394
24	परभणी	569870	258379	11762	193966	244673
25	लातूर	625458	283583	6419	251060	278733
26	हिंगोली	178871	81100	3677	71496	87348
27	अमरावती	1036692	470036	13066	390108	446437
28	वाशिम	211656	95965	4226	81810	100029
29	अकोला	721849	327286	5691	302706	327241
30	बुलढाणा	549389	249093	4092	235449	253090
31	यवतमाळ	599205	271680	28572	152473	275651
32	नागपूर ग्रामीण	772773	350375	11423	297467	346713
33	नागपूर शहर	2405421	1090618	34776	920761	1070684
34	वर्धा	420873	190824	4439	183838	202976
35	भंडारा	233757	105985	7298	76161	107623
36	गोंदिया	225700	102332	3135	92065	105580
37	चंद्रपूर	769838	349045	24304	235647	340425
38	गडचिरोली	117937	53473	3293	43904	58100
राज्याची एकूण		50827531	23045203	416006	21251741	23045203